

บทที่ 1

บทนำ

กุหลาบเป็นพืชที่อยู่ในสกุล *Rosa* มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Rosa* spp. มีอยู่ประมาณ 125 ชนิด มีถิ่นกำเนิดในเอเชียประมาณ 95 ชนิด ในอเมริกา 18 ชนิด ส่วนที่เหลือมีถิ่นกำเนิดในยุโรปหรือ ตะวันตกเฉียงเหนือของแอฟริกา ในประเทศไทยกุหลาบเป็นไม้ดอกที่มีความสำคัญของประเทศ ซึ่งมี ปริมาณการปลูกและการใช้อย่างกว้างขวาง มีเกษตรกรปลูกกุหลาบตัดดอกเป็นอาชีพจำนวนมาก โดยเฉพาะเกษตรกรในพื้นที่ภาคเหนือซึ่งมีลักษณะภูมิประเทศที่เหมาะสมต่อการปลูกกุหลาบ สำหรับมูลนิธิโครงการหลวงได้ดำเนินงานส่งเสริมการปลูกไม้ดอกไม้ประดับในพื้นที่ศูนย์พัฒนา โครงการหลวง 18 แห่ง โดยในปี พ.ศ. 2556 มีจำนวน 66 ชนิด เป็นไม้ดอก 50 ชนิด ไม้ประดับ (ไม้ใบ) 16 ชนิด มีมูลค่าจำหน่าย จำนวน 22 ล้านบาท ในปี 2557 มีการตั้งเป้าหมายการผลิตมูลค่า จำหน่าย 35 ล้านบาท ซึ่งกุหลาบเป็นพืชอันดับที่ 1 ในจำนวนชนิดทั้งหมดของไม้ดอกที่จำหน่ายผ่าน ตลาดมูลนิธิโครงการหลวง โดยมีมูลค่าการจำหน่ายเป็นอันดับหนึ่งต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2552 จนถึง ปัจจุบัน โดยในปี 2557 มีพื้นที่การผลิตทั้งหมดจำนวน 68.2 ไร่ มีเกษตรกรผู้ปลูกทั้งหมด 67 ราย มี เกษตรกรผลิตในหลายศูนย์/สถานี ได้แก่ ศูนย์ฯ หุ่นเรา สถานี ฯ อินทนนท์ อ่างขาง และปางตะ ปริมาณการผลิต 692,079 ดอก มูลค่า 10,054,258.80 บาท (ฝ่ายงานไม้ดอก, 2557) ซึ่งปริมาณไม้ ดอกส่วนใหญ่ส่งไปยังตลาดกรุงเทพฯ โดยกุหลาบมีมูลค่าการจำหน่าย คิดเป็นร้อยละ 41 ของ ยอดขายไม้ดอกทั้งหมด สำหรับลูกค้าที่สำคัญคือ สำนักพระราชวัง ซึ่งมีความต้องการไม้ดอกสำหรับ จัดกิจกรรมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง แต่จากการศึกษาของโครงการศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนา ระบบโลจิสติกส์และมาตรฐานสินค้า : กรณีไม้ดอกของโครงการหลวง พบว่ามูลนิธิโครงการหลวงไม่ สามารถตอบสนองต่อความต้องการของสำนักพระราชวังได้ คิดเป็นร้อยละ 53 เนื่องจากบางช่วงเวลา ปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอ หรือคุณภาพไม่ได้ตามมาตรฐาน

อุปสรรคและปัญหาของการผลิตกุหลาบเพื่อให้ได้ทั้งปริมาณ และคุณภาพตามมาตรฐานนั้น จากผลการประชุมจัดทำแผนที่ยุทธศาสตร์ (Road Map) กลุ่มงานวิจัยด้านไม้ดอก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2558-2560 นั้น พบว่า ปัญหาที่พบในการวิจัยด้านกุหลาบ ได้แก่ การจัดการโรคและแมลงศัตรูกุหลาบ การใช้สารเคมีในปริมาณสูง และการศึกษาระยะตัดดอกที่เหมาะสมซึ่งจะส่งผลต่อการจัดการหลังการ เก็บเกี่ยว เป็นต้น ดังนั้นการศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งเน้นศึกษาการจัดการศัตรูที่เหมาะสมของกุหลาบ เพื่อ ลดการใช้สารเคมีในปริมาณที่สูง แต่ดอกกุหลาบยังมีความแข็งแรง สมบูรณ์ มีคุณภาพที่ดี และศึกษา ระยะตัดดอกที่เหมาะสมในแต่ละพันธุ์ เนื่องจากระยะการตัดดอกมีผลต่อคุณภาพและอายุในการปัก แจกกัน การตัดดอกในขณะที่ดอกนั้นมีความสมบูรณ์จะส่งผลให้ดอกมีอายุปักแจกกันที่ยาวนานกว่าดอกที่มี อายุอ่อนหรือแก่เกินไป และสามารถนำไปแนะนำและส่งเสริมให้เกษตรกรผู้ปลูกกุหลาบได้นำไปใช้ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

- 1) เพื่อศึกษาวิธีการจัดการศัตรูพืชที่เหมาะสมสำหรับกุหลาบ
- 2) เพื่อศึกษาระยะตัดดอกที่เหมาะสมของกุหลาบ

ขอบเขตของการศึกษา

- 1) การศึกษาวิธีการจัดการศัตรูที่เหมาะสมสำหรับกุหลาบ
- 2) การศึกษาระยะตัดดอกที่เหมาะสมของกุหลาบ

